

ATT TÄNKA PÅ VID STÄNGSLING AV DIN GÅRD FÖR ATT MINSKA RISK FÖR VILDSVINSKONTAKTER

LRF LUNCHMÖTE DEN 6 OKTOBER 2023

Johanna Fjelkner
grishälsoveterinär Gård & Djurhälsan och
programansvarig Smittsäkrad Besättning Gris

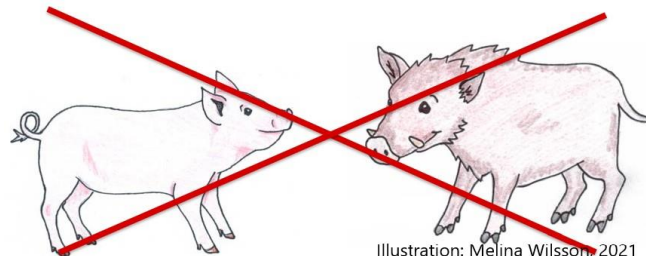

Illustration: Melina Wilsson, 2021

Ny programstatus på gång inom Smittsäkrad Besättning

Kraven i SSB ASF-status motsvarar de krav Jordbruksverket ställt på en besättning som ligger i ett smittat område

Krav om stängsling även i SSB ASF-status – samma minimikrav i programmet som Jordbruksverket ställt på stängsel runt grisgård i ett smittat område

LÄS MER PÅ: <https://www.smittsäkra.se/gris/afrikansk-svinpest/>
Där kan du också ladda ner en PDF av denna presentation

Även indirekta vildsvinskontakter!

Flera studier har visat att vid ASF-fall i tamgrisbesättningar är indirekt smittspridning den vanligaste smittvägen och närhet till en kontaminerad miljö är den dominerande riskfaktorn

Ett stängsel...

*...ska ses som en del av de biosäkerhetsåtgärder som behövs för att minska risken för introduktion av smitta
...lägger ett ytterligare skyddslager till en grundläggande biosäkerhetsplan
...utgör en visuell påminnelse för både personal och besökare att de kommer in i ett biosäkerhetsområde
...kan bidra till att säkerställa att andra biosäkerhetsrutiner följs.*

Stängsel ska finnas runt de byggnader och inhägnader där tamgris och hägnade vildsvin hålls, samt runt byggnader där foder respektive strö till djuren förvaras

- Vid hållning inomhus krävs det ett (1) stängsel.
- Vid hållning utomhus krävs det två (2) stängsel (inhägnad + yttre stängsel).

Syftet med stängslet är att förhindra att grisarna samt deras foder och strö kommer i kontakt med obehöriga personer och andra grisar eller vildsvin.

Stängslets placering

- Gå igenom flödena på gård tillsammans för att avgöra den optimala placeringen av stängslet
- Besättningens inre område ska kunna skiljas från det yttre området
- Stängslet bör om möjligt placeras minst en meter från den byggnad eller det inre stängsel som ska skyddas
- I särskilda fall:
 - fästs på distanser på byggnaden
 - stängsla av bara framsidan och övriga portar

Stängslets utformning

- Mekaniskt staket
- Elstängsel
- Tillfälligt stängsel godkänt i sex månader

Ett permanent mekaniskt stängsel

minimihöjd av 72 cm och rutor med en sida på högst 10–15 cm

Knutet eller svetsat stängselnät är att föredra

Vildsvin ska inte kunna böka sig in under nederkanten av stängslet

- nederkanten är fäst till en liggande regel mot marken
- nederkanten är förankrad i marken
- en kompletterande eltråd är monterad nedtill på utsidan
- nederkanten viks ut på utsidan, och vikningen är så bred att vildsvinen står på den åtminstone med frambenen om de följer stängslet nedåt till marken med trynet

Fördelar med mekaniskt stängsel

- Kan användas i våta områden eller områden som kan översvämmas, då utan tillägg av elektrifierad stängseltråd
- Kräver mindre löpande underhåll än elstängsel

Nackdelar med mekaniskt stängsel

- Kräver mer material och arbete att installera än elstängsel samt kan vara förenat med en högre kostnad
- Kan vara svårt att montera korrekt (bottentråd jämnt an mot marken) i kuperad eller ojämn terräng

Ett permanent treradigt elstängsel

minimihöjd av 72 cm och bottentråden är 15–20 cm ovan mark och avståndet mellan trådarna är 15–30 cm.

Om elstängsel används bör anläggningen också ha ett reservaggregat för att säkra driften.

Erfarenhet visar att vildsvin lär sig att respektera elstängsel, men tar sig igenom om det finns tillräckligt god föda på andra sidan stängslet, under brunsttid, eller om de t.ex. jagas av hund.

Källa: Uppdrag att utreda frågor med relevans för beredskap mot afrikansk svinpest. Dnr 6.3.17-02153/2020

Fördelar med elstängsel

- Kräver mindre material och arbete att installera än mekaniskt stängsel
- Ofta lättare att installera i svår terräng än icke elektrifierat stängsel
- Vissa modeller av elstängsel (ex. elband eller rep) kan relativt enkelt tas bort, flyttas och återanvändas, men har i gengäld ett högre motstånd vilket kan sänka aggregatets effekt, framför allt att beakta vid längre stängsel
- En enkel elstängseltråd kan adderas till ett befintligt icke elektrifierat stängsel för att förbättra dess effektivitet till relativt låga kostnader

Nackdelar med elstängsel

- Vegetation måste avlägsnas regelbundet för att upprätthålla effektivitet
- Vatten, översvämningar och kontakt med våt vegetation kan bryta strömmen
- Vuxna vildsvin avskräcks mer effektivt av elstängsel än unga djur. Mindre djur kan gå under bottenråden utan att få stötar

Alternativ lösning för stall och byggnader i högst 6 månader

Ett flyttbart treradigt elstängsel med en minimihöjd av 72 cm där bottenråden är 15–20 cm ovan mark och avståndet mellan trådarna är 15–30 cm.

För dig som vill läsa mer:

SVAs utlåtande: Uppdrag att utreda frågor med relevans för beredskap mot afrikansk svinpest. Dnr 6.3.17-02153/2020

<https://www.sva.se/media/8d934c1b8d527ec/yttrande-riskkartlaggning-asf.pdf>

Viltskadecenters rekommendationer för rovdjursavvisande stängsel (RAS):

<https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/viltskadecenter/stod-i-viltforvaltningen/vsc-rekommendationer/vsc-rekommendationer-for-rovdjursavvisande-stangsel-ras/>

Tack för uppmärksamheten!